

Thai

TEXT & FOTO:
Staffan Eng

”Namnen klargör hur folk ser på dig”

SOM NY I SVERIGE fick Choke Andersson ett glas öl kastat över sig efter att han hade sagt till en kompis att denne blivit tjock.

– Jag förstod ingenting. På thai betyder en sådan uppriktighet att du har en nära relation till den du talar med, säger han.

I gengäld är det på thai oartigt att gå rakt på sak med någon man inte känner. I dag är Choke Andersson modeskapare, och har bott i Sverige i tjugio år – men han tillverkar sina kläder i Thailand. När han började med det hade han först svårt att bli accepterad, eftersom han hade vant sig vid svenskans rättframhet.

– Om någon har sytt fel kan jag inte säga det på thai, för då blir de arga. I stället får jag säga: ”Titta här! Om man gör så här blir det väldigt fint.”

Relationen till den man talar med styr också valet av pronomen. Med sina kunder benämner Choke Andersson sig själv som ผม, ”pom”, med sina vänner som ฉัน, ”chan”, med sina barndomsvänner som เธอ, ”goo”, och med sina föräldrar som คุณ, ”noo” – ord som alla motsvarar svenskans ’jag’.

Sina vänner tilltalar han med smeknamn i stället för med deras riktiga namn, till exempel ปู, ”pu”, ’krabba’, eller เก่ง, ”geng”, ’skicklig’. Detta är vanligt i Thailand, och barnen får sina smeknamn redan som mycket små.

– Fördelen är att det blir tydligare hur olika personer ser på dig. Men det finns en makt-dimension i det – svenskan är mer jämställd.

Choke Andersson är modeskapare. Han har valt att producera sina kläder i sin hemort Chiang Saen i Thailand för att ge kvinnor där en möjlighet att bo kvar.

6

fakta om thai

Ordföljden är viktig för betydelsen

LYSSNA!
på thai på
språktidningen.
se/thai.

Antal talare:

57 miljoner talare i världen, omkring 30 500 talare i Sverige. Thai tillhör familjen kadai-språk, som även omfattar Laos officiella språk lao samt språk i Kina, Myanmar och Vietnam.

Alfabet:

Skriften är uppbyggd kring konsonanterna. Vokalljud läggs till som ett eller flera tecken över, under, till vänster eller till höger om huvudkonsonanten. I ordet เต๋ ยง, ”dtiiang”, ’säng’, betecknar ต หuvudkonsonanten ”dt”, och ง slutkonsonanten ”ng”, medan de övriga tecknen betecknar diftongen ”ia”.

Uttal:

Thai är ett tonspråk med fem betydelseskiljande toner. Ordet ”ka” kan till exempel betyda ’pinne’, ’värde’, ’handla’ eller ’ben’, beroende på om det uttalas med medelhög, låg, fallande, hög eller stigande ton. Varje stavelse är uppbyggd av huvudkonsonant + vokalljud + eventuell slutkonsonant, med strikta regler för vilka ljud som får kombineras.

Dialekter:

Språket delas in i central-, syd-, nord- och nordöstthai. Centralthai är riksspråk och

talas i området omkring Bangkok. Nordöstthai är i stort sett identiskt med Laos huvudspråk lao.

Grammatik:

Ordböjning saknas, varför den exakta betydelsen ofta får avläsas av ordföljden och sammanhanget. Den vanliga ordföljden är subjekt-verb-objekt. Meningen ฉันฟังไม่เข้าใจ, ”chan fang mai khao chai”, ’jag förstod inte vad som sades’ betyder till exempel ordagrant ’jag lyssna inte förstå’.

Liten ordlista

สวัสดี, ”sa wat dee” = ’hej’.
ครู, ”khru” = ’lärare’, från sanskrits गुरु, ’guru’ – många lånord kommer från de klassiska indiska språken.
ราสเบอร์รี่, ”raat ber ree” = ’hallon’, av engelskans ”raspberry”.
กะลา, ”kala” = ’värdelös’ – betyder bokstavligen ’kokosnötsskal’.
ขอบคุณครับ, ”khob khun krab” = ’tack så mycket’ – ครับ, ”krab” används som engelskans ’sir’, men refererar till talarens och inte lyssnarens kön. En kvinna säger i stället ขอบคุณค่ะ, ”khob khun kha” för ’tack så mycket’, där ค่ะ, ”kha” syftar på talarens kön.
กระชอกน้ำ, ”krachoe kon rua” = ’en bambukorg med läckande botten’ – betecknar en slösaktig person.